

GAZETA

INVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 853
Vineri 3 iunie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

EXAMENE ȘI EXAMINATORI

Se încheie cursurile, se deschide perioada examenelor. O perioadă încărcată: examene de absolvire, concursuri de admitere, examene de maturitate, examene de diplomă și iarăși examene de admitere. O perioadă importantă: se confruntă, se verifică și se stabilesc valorile intelectuale acumulate de-a lungul unui an școlar.

Oricât am încerca să prezentăm examenul la un mod edificator, pedala de frână ar fi prea grea, o anumită doză de risc, un procent de nesiguranță. Oricând pe unul din bițelele imprăștiat pe masa din fața comisiei poate să apară acel subiect (probabil singurul dintre toate) mai puțin cunoscut, oricând memoria, prima armă a oricărui candidat la examen, poate juca o rol, oricând logica simplă a unui raționament care altă dată ar fi funcționat prompt și spontan poate porni, sub presiunea emoției de moment, pe o cale incertă.

Și apoi, mai e ceva — un element esențial în desfășurarea examenelor. Acest „ceva” reprezintă examinatorul. Examinatorul este una din marile probleme pe care și le pun copiii în preajma examenelor. „Cine o să fie la cutare materie?”. „Cu cine o să dăm la cutare obiect?”. „S-ar putea crede că toți elevii își doresc niște examinatori blânzi, care să-i privească dintr-o distanță un răspuns trăznit sau să-i mângâie petern pe cap după ce au stat „de lemn” în fața tablei uitându-se la o problemă ca mița în calendar. Oricât ar părea de ciudat, am constatat, în urma unei sumare anchete întreprinse printre elevi, că adevărul este cu totul altul. „Spaima” lor nu o constituie examinarii cei mai exigenți, după cum în categoria examenelor preferați nu intră cei mai blânzi. Cercetând lucrurile mai îndeaproape, descoperim cu totul alte criterii, pe care le-am putea îngloba într-unul singur — acela al conduitei examinătorului.

Sunt caracteristice, după acest criteriu, câteva tipuri de examinatori pe care elevii nu vor să-i întâlnească la examene și — mărturisim — nici noi.

Tipul numărul 1 — sever, dușmănos, blând într-o apăsătoare prejudecată. „Nu știți nimic, credeți că examenul la mine e joacă, vă arăt eu cu! Dacă la mine trece jumătate, e mult”. Atitudinea lui e, nu rareori, premeditată. Examinatorul vrea să i se ducă buhul, să se știe cine este el. Sclav al acestui vis de vedetă, nu examinează, ci caută victime. O ezitare, o nesiguranță, și elevul care pînă la un moment dat a răspuns corect își va întrerupe cursa sub scâlpitire reie ale ochilor, sub șleful înșelător sau al întrebărilor sale fizionomice.

Tipul (era să zic inamicul) numărul 2 e „șifru”. E sever? E blând? E bun? E rău? Nu se știe, căci el face, cu o înfățișare de piatră. Elevii vin, trag subiectele, își expun cunoștințele și opiniile, cită, se încurcă, se descurcă, continuă. El face și chipul lui, adică într-o linie budistă, nu exprimă nici durere, nici înfrustrare, nici bucurie, nici aprobare, nici dezaprobare, nici nimic. Firește, la examen elevul nu mai trebuie să fie îndrumat, ajutat, sau, mai rău, încercat cu întrebări. Dar cu sfincșii e tare greu să dai examen.

Ar mai fi, în ordine, tipul distrasului. Cu distrasul e așa: tu vorbești, vorbești, el dă din cap, suride, te aprobă și la urmă pune o întrebare de te gîndești dacă n-ai trebuit să o iei de la început. Pe ce își dă nota un astfel de tip, e un mister. Mai rău e și tipul vinătorului. Pentru el, toți sînt delinvenți. Urmărește flecă mișcare cu ochii de linx. O șoaptă, un freacă de hirtie, un creion scăpat pe jos e un semnal de alarmă. Elevii, încremeniți, se tem și să respire. Numai bună psihoză pentru examene!

Care este totuși examinatorul preferat? Profesorul corect, la care simți o singură preocupare: să măsoare în chipul cel mai exact cunoștințele candidatului, pe care îl vezi cum se bucură cînd elevii răspund bine și cit se necăjește cînd îi desoperă pe cei nepregătiți. Profesorul care știe să deosebească ceea ce este greșala întâmplătoare de ceea ce este slaba pregătire generală. Profesorul care regretă sincer cînd „cade” un elev și este fericit alături de cei care au trecut examenul cu succes.

V. OCTAVIAN

Vacanța

Se apropie vacanța de vară, cu întregul ei cortegiu de bucurii.

De fapt, pentru cei mici a și sosit. Li înțelegem de câteva zile, însoșiți de învățători, pretutindeni: pe străzile orașelor admirînd noile blocuri, în parcurile umbroase, jucînd mîngea, la filme și spectacole programate special pentru ei. Iar peste câteva zile, trenuri cu ferestre împodobite de chipurile lor vesele vor porni de-a lungul și de-a latul patriei spre tabere amenajate în cele mai pitorești locuri sau în excursii care le vor dezvălui celor mai mici cetățeni mari-le bogății și frumuseți ale țării.

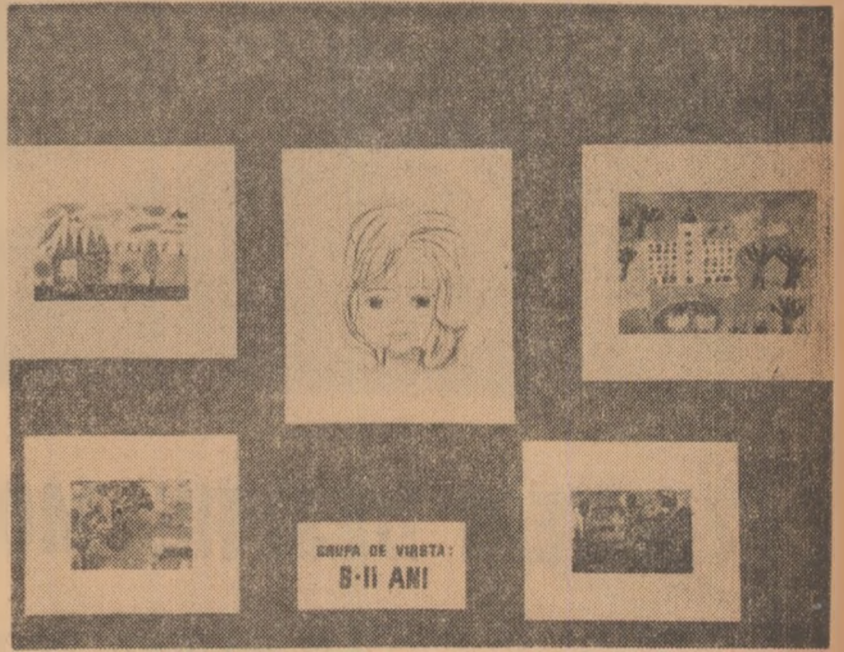
Pentru cei mari, vacanța va fi la fel de darnică, de plină de bucurii. Ca urmare a grijii calde, părintești pe

care partidul o poartă copiilor poporului, sume importante din bugetul statului au fost investite și în acest an pentru amenajarea și înzestrarea unui număr însemnat de tabere la munte sau la mare, în locurile cele mai pitorești ale țării, pentru organizarea excursiilor. Continuîndu-se frumoașa tradiție creată în viața învățămîntului nostru, se vor organiza și în vara aceasta 92 de tabere de odihnă, 8 tabere sportive și 2 tabere internaționale, precum și tabere de instruire a activului U.T.C. În toate aceste tabere vor fi cuprinși aproape 100.000 elevi.

Multe tabere și-au mărit capacitatea de cuprindere. Numai la tabăra din Năvodari vor fi cuprinși peste 9.000 de elevi, care se vor bucura de tratament helio-

marin și de frumusețea peisajului mării, a litoralului. Peste 4.000 de elevi își vor petrece vacanța la Bucșoia, în regiunea Suceava, alți 4.000 de elevi vor pleca la Homorod, în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, aproape 5.000 la Sinaia, 3.500 la Cheia, în regiunea Ploiești, alte câteva mii la Bran și la Timiș, în regiunea Brașov. Peste 83.000 de elevi vor cutreiera țara în cadrul excursiilor interregionale și milioane de elevi vor putea cunoaște frumusețea, bogățiile și realizările din regiunile lor natale, tezaurul cultural-artistic al acestora, monumentele și locurile istorice, cetățile, muzeele care vorbesc despre lupta de veacuri a poporului nostru, a clasei muncitoare condusă de par-

tid, pentru independența națională și socială, pentru dreptate socială. În numeroase localități din țară se vor organiza centre culturale-sportive, care vor desfășura o frumoasă activitate educativă cu elevii, cu deosebire excursii, drumetii și serbări cîmpenești. Romanticismul jocurilor de tabără, farmecul șezătorilor, entuziasmul întrecerilor sportive, vizitele în întreprinderi, muzei și expoziții, întîlnirile cu oameni de știință și artă — toate activități îndrăgite de elevi — nu vor lipsi din programul taberelor, al centrelor culturale-sportive, al excursiilor. Ele vor îmbogăți mințile și sufletul copiilor cu noi cunoștințe, cu noi frumuseți.

La 1 iunie s-a deschis în București, în Pavilionul C din Parcul de cultură și odihnă Herăstrău, Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar. În fotografie: un colț din expoziție.

CAPACITĂȚILE ELEVULUI CONTEMPORAN

Frumoasă ești, copilărie

Diferă elevul contemporan de elevii de odinioară? Ce factori influențează dezvoltarea capacităților lui intelectuale?

Prof. univ. doctor docent

STANCIU STOIAN

membru corespondent al Academiei

Evaluarea capacităților elevului contemporan constituie o cheie de boltă în stabilirea științifică a conținutului procesului de învățămînt pe diferitele trepte ale acestuia. Specialiștii au abordat în mod deosebit această problemă, în special prin prisma aspectului ei bio-psihologic, punctele de vedere exprimate fiind pînă într-un trecut apropiat foarte controversate. Astăzi putem să ne referim, cel puțin în ceea ce privește dezvoltarea fizică a copiilor și adolescenților din țările înaintate din punct de vedere economic și cultural, la o serie de date certe.

Aș porni nu de la datele precise bio-antropologice, ci de la o imagine de mare plasticitate apărută recent într-o revistă. Fotografia înfățișă un grup de elevi privind uimiți, într-un muzeu, armurile cavalerilor medievali, pe care ei le depășeau în înălțime cu mai bine de două palme. Într-adevăr putem afirma fără greș că vestii eroi ai lui Walter Scott erau cu mult mai scunzi decît tinerii din zilele noastre. Probabil că niște uriași ai Evului Mediu ar fi părut în epoca noastră de-a dreptul mici alături de tinerii care alcătuiesc oricare selecționată de baschet.

Firește, aceste singure elemente, nu ne pot duce la concluzii în sfera activității intelectuale. De altfel, nu intenționăm să adăncim în continuare datele bio-psihologice ale problemei, lăsînd acest aspect în seama specialiștilor. Factorul bio-psihic se asociază însă strîns cu un alt factor, care condiționează într-o măsură deosebită dezvoltarea intelectuală a tînrului contemporan — mediul cultural. Pornind chiar de la cadrul familial existent astăzi în țara noastră, este evident că altfel se conturează mediul de formare intelectuală a copilului acum, cînd în foarte multe familii există cel puțin un membru dispunînd de studii medii sau profesionale și altul era cadrul atunci cînd un mare număr de părinți nu aveau nici un fel de știință de carte.

În timpurile noastre contribuie masiv la ridicarea nivelului cultural mijloacele tehnice. Filmul, radioul, televiziunea au în această privință o pondere deosebită.

(Continuare în pag. a 3-a)

Conf. univ. doctor

URSULA ȘCHIOPU

Asupra formării profilului psihologic al elevului contemporan acționează multilateral toate schimbările vieții sociale, începînd cu acele ce se subînțeleg în noțiunea de nivel de trai și sfîrșind cu acelea ce se cuprind în ideea de stil de viață.

Deoarece trăim în mijlocul unei societăți în plin avînt, ne scapă uneori modul în care acționează coordonatele ei mai importante emancipînd, o dată cu mentalitatea adulților implicai mai direct în tensiunea transformărilor, mentalitatea consumatorului minor de viață, elevul. Figura lui, foarte des înfîlțită, deoarece tot tineretului țării este practic integrat în această „funcționalitate” socială, are o serie de caracteristici proprii. Trînd într-o societate care dezvoltîndu-se vertiginos antrenează alături de progresul economic o amplă mișcare culturală și științifică propagată prin numeroase instituții create anume pentru satisfacerea trebuințelor culturale-științifice, elevul devine consumator a numeroase bunuri materiale și spirituale. Aceste bunuri, care circula liber în societate, exprimînd bogăția ei, îi dau posibilitatea de a trăi la un nivel avansat de cunoștințe și gîndire. În acest context, chiar școlarii mici minuesc cu îndemînire butoanele aparatului de radio cu transistoare, folosesc cu ușurință telefonul, știu să diferențieze după construcție motorul unei mașini de al altuia, cunoscînd un mare număr de mărci de autoturisme, știu utiliza un aparat de fotografiat, cunosc în anii adolescenței cel puțin o limbă străină, participă la competiții culturale și sportive în proporție de masă. Antrenarea socială multilaterală face ca elevul contemporan să aibă o altitudine de recepționare foarte deschisă față de tot ce apare nou, modern, în consumurile tehnice, în viața culturală. Un foarte subtil psiholog povestea nu de mult că a efectuat un mic studiu asupra orientării spațial-vizuale a oamenilor de 30—40 ani și a copiilor de 8—10 ani la auzul unui avion supersonic. În timp ce adulții nu căutau după zgomotul locului de unde trebuia să apară avionul, copiii au efectuat cu foarte mare viteză o mișcare de orientare spre locul unde urma să dispară acesta. Fenomenul este semnificativ în ceea ce privește adaptarea elevului contemporan la dimensiunile cele mai subtile ale percepției de tip contemporan.

(Continuare în pag. a 3-a)

Cercetător științific doctor

MIRCEA STERIEDE

În discutarea problemei capacităților elevului contemporan se impune să pornim de la un fapt pe care îl subliniază de altfel majoritatea cercetărilor: elevul de astăzi se află sub acțiunea unor mijloace diferite de dobîndire a cunoștințelor, pe de o parte modul organizat, statuat de disciplina școlară a învățămîntului tradițional, pe de altă parte asaltul continuu al mijloacelor de informare audio-vizuală pe care i le pune la dispoziție civilizația modernă, cum sînt de pildă radioul, televiziunea și filmul. Aceasta mărește la proporții încă necunoscute modalitățile de influență favorabilă capacităților elevilor de asimilare a cunoștințelor și (de ce nu?) de a modela încă de pe băncile școlii oameni cu vocații reale. Esențial este însă să înțelegem a considera elevul ca pe un depozitar pasiv de date, conștient și aptitudinea de a participa activ la procesul de învățămînt, stimulîndu-i interesul, deșteptînd valențele sale afective. „La memoire est aux ordres du coeur”, maxime lui Rivarol, nu este o simplă vorbă de duh, ci o cugetare întărită de toate rezultatele cercetărilor moderne asupra stocajului informațiilor.

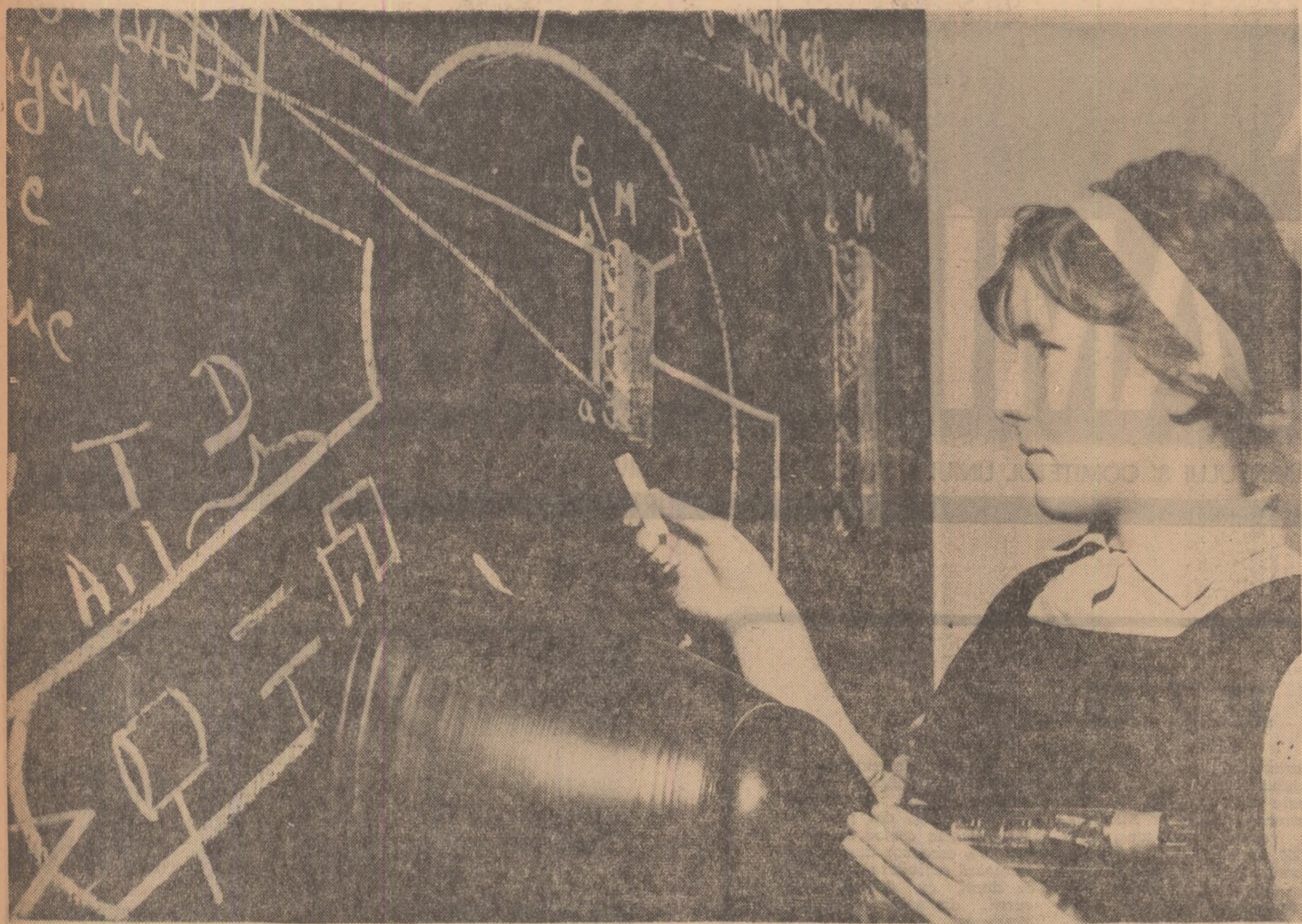
Nu este aici, desigur, locul unei expuneri asupra proceselor neuronale ce stau la baza memoriei mesajelor — cu care sistemul nervos este alimentat. Ajunge să spunem că vechiul adagiu după care repetiția îndelungată asigură fixarea urmelor de memorie a fost confirmat de J. C. Eccles, care a demonstrat cu o mare eleganță experimentală creșterea prelungirilor celulei nervoase, a suprafețelor sale de contact și deci o creștere a conductibilității într-o regiune solicitată prin trecerea repetată a influxului nervos. În felul acesta, procesul de „învățare”, de „asociație” în sensul cel mai larg al cuvîntului, este grefat pe structura cerebrală. Nu este însă mai puțin adevărat că circuitele nervoase corticale fixează „urma” diverselor evenimente (sau, cu alte cuvinte, memorează) fiind supuse în permanență bombardamentului fonogen al unor structuri subcorticale care le întrețin și le usurează activitatea, structuri cerebrale cu rol de dinamizare, de activizare a procesului de memorare. Asemenea structuri (ca hipotalamusul și rinencefalul) sînt îndeosebi cele implicate în procesele afective, iar din pune-

(Continuare în pag. a 3-a)

De la aflarea enunțului la rezolvarea problemei dinamica gîndirii elevului contemporan înregistrează valori deosebit de înalte.

MIRCEA MICU

Desenarea pe tablă a schemei, paralel cu efectuarea practică a experienței constituie una dintre formele cele mai eficiente de fixare a cunoștințelor. În clișeu: o lecție de fizică la Liceul nr. 2 din Bacău.

DEZBATERI DESPRE MODERNIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

La sesiunea Societății de științe istorice și filologice

Societatea de științe istorice și filologice a organizat recent, la Cluj, o sesiune metodică-științifică pe țară consacrată temei „Folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale în predarea istoriei, a limbii și literaturii române și a limbilor străine în învățământul de cultură generală”. La lucrările locale de partid și de stat, ai Institutului de științe pedagogice, ai Editurii didactice și pedagogice,

chip judicios tradițiile progresiste cu ceea ce e nou în gândirea pedagogică mondială, pentru a folosi în chip cât mai corespunzător cerințelor actuale, pe baza metodologiei marxist-leniniste, conținutul faptic al istoriei. În legătură cu aceasta s-a vorbit despre organizarea vizitelor la muzele de istorie, despre explicațiile care trebuie date elevilor în timpul acestor vizite, despre folosirea materialelor muzeistice în școli etc. Prezentând principalele aspecte ale folosirii mijloacelor audio-vizuale în orele de istorie, autorii comunicării au pledat atât împotriva fetișării acestora, cât și împotriva considerării lor ca simplu mijloc de sporire a atractivității lecțiilor, menționând că particularitățile istoriei ca știință obligă la folosirea mijloacelor audio-vizuale în măsura în care este vorba de evenimente și întâmplări concrete. Comunicarea s-a ocupat pe larg și de activizarea elevilor în timpul lecțiilor în care se utilizează mijloacele audio-vizuale, subliniind necesitatea ca elevii să fie solicitați la comentarea exponatelor sau a textelor sonore.

Coordonate ale progresului științific în pedagogia modernă

Desfășurate în decurs de două zile, lucrările sesiunii au prilejuit un rodnic schimb de idei, fie prin intermediul unor interesante referate și comunicări științifice, fie prin acela al dezbaterilor pe marginea unor expuneri demonstrative. Astfel, în prima zi, după cuvântul de deschidere al prof. Ion Dragomirescu, vicepreședintele al Societății, a fost prezentat referatul „Realizările și perspectivele filialei Cluj a Societății de științe istorice și filologice în domeniul activității metodico-științifice”, de către prof. univ. Ștefan Pascu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, președintele filialei Cluj a Societății. Participanții la sesiune au auzit în continuare comunicarea „Linguistica modernă și problemele limbilor vizi”, prezentată de prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Într-o succintă expunere, riguroasă organizată, autorul comunicării a prezentat problemele realizate în lingvistica structurală, în fonetica corectivă și în psiholingvistica progresivă care obligă la reorganizarea sistemului de predare a limbilor străine, la o revizuire a principiilor metodologice care stau la baza acestuia. Trezind în revistă principiile lingvistice moderne în legătură cu studiul limbilor străine, prof. univ. Boris Cazacu s-a referit la valorificarea în acest domeniu a rezultatelor unei noi ramuri a cercetării lingvistice — lingvistica aplicată — la problemele pe care le ridică raportarea unei limbi străine la limba maternă, la locul metodelor tradiționale în procesul aplicării metodelor moderne etc.

Comunicarea „Metode și procedee moderne în predarea limbii și literaturii române”, elaborată de conf. univ. Emilia St. Milicescu, conf. univ. G. G. Ursu, lector univ. Virgil Dron și prof. Ștefană Golopenția, a tratat probleme legate de modernizarea programelor și manualelor pe baza cărora se realizează predarea limbii și literaturii române. Considerând că noțiunea de modernizare implică și pe aceea de înaltă cultură pedagogică și de specialitate, autorii au insistat totodată asupra necesității de a se acorda o atenție sporită pregătirii corpului profesoral în domeniul metodologiei moderne. În continuare, comunicarea s-a ocupat de condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mijloacele audio-vizuale, arătând cum trebuie utilizate benzile de magnetofon și discurile cu înregistrări de texte literare, diafilme și dispozitivele. Vitrinele literare și hărțile literare, subliniind faptul că rolul lor în predare depinde de valoarea care li se conferă — de auxiliarii sau de elemente de prim ordin al lecției.

Probleme interesante din același domeniu s-au ridicat și în comunicarea intitulată „Mijloace moderne în predarea limbilor străine”, elaborată de conf. univ. Ion Brăscu, lector univ. Sorina Bercescu și Liubov Dudnicov, asist. univ. Adrian Nicolescu, prof. emerit Ion Vicol, prof. Mariana Țăranu și prof. Maria Luiza Ungureanu. Pornind de la cele patru etape stabilite de metodologia modernă în legătură cu însușirea limbilor străine — înțelegerea, vorbirea, citirea și scrierea — comunicarea a analizat rolul mijloacelor audio-vizuale în fiecare dintre aceste etape.

Concretizări în expuneri demonstrative

Pe a doua zi a sesiunii a fost consacrată prezentării unor expuneri demonstrative în cele trei secții: de limbă și literatură română, de istorie și de limbă străine. În

secția de limbă și literatură română, prof. Lucian Bogdan a prezentat expunerea „George Coșbuc, viața și opera”, iar prof. Claudia Barbu expunerea „Oginda satului moldovenesc în opera lui Ion Creangă”. În secția de istorie au fost prezentate expunerile „Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu” (prof. Dumătru Roșcău), „România între anii 1859-1866. Reformele lui Al. I. Cuza” (prof. Anel Dumăreanu) și „Renașterea artei în Italia” (prof. Agneșă Ditrău). În secția de limbă străină au avut loc expuneri demonstrative de limbă rusă (prof. Elena Popovici), de limbă franceză (prof. A. Cesăreanu) și de limbă engleză (prof. Mariana Löw). Expunerile au prilejuit ample dezbateri, în cadrul cărora s-au făcut numeroase propuneri legate de modernizarea predării. Astfel, în secția de limbă română, prof. Timotei Petricide din Brăila sublinia, referindu-se la propria sa experiență, că eficiența materialelor audio-vizuale depinde în bună măsură de valoarea lor artistică. De aceea este necesar să se exercite un control riguros al materialelor audio-vizuale și din acest punct de vedere. Punind de asemenea accentul pe calitatea diafilmelor, a imprimărilor pe bandă de magnetofon etc., prof. Ileana Cernescu din Timișoara a propus ca profesorii să alcătuiască discotece și filmele cuprinzând cele mai bune materiale audio-vizuale. Prof. Aneta Vasiliu din Ploiești, apreciind valoarea confruntărilor de opinii între profesori pe problemele modernizării predării, sugera să se organizeze discuții pe această temă pe plan regional și rațional. Conf. univ. George Munteanu, șefa catedrei de metodica de la Universitatea din Cluj, i-a solicitat pe profesori să țină legătura cu colectivul acestei catedre pentru a găsi, prin eforturile comune, cele mai indicate soluții la problemele privind modernizarea.

În discuțiile purtate în secția de istorie un loc important l-a ocupat problema dozării materialelor audio-vizuale. Prof. Nora Costescu din Ploiești a relevat necesitatea de a selecta cu grijă aceste materiale, alegând numai ceea ce respectă adevărul istoric. Prof. Vasile Poenășă s-a referit la ponderea pe care trebuie s-o aibă în lecție materialele audio-vizuale în raport cu explicațiile profesorului, așa fel încât acestea să se completeze reciproc, să nu fie folosite unele în dauna celorlalte. Prof. Grigore Ștefan din Arad a stăruit asupra faptului că utilizarea materialelor audio-vizuale trebuie să fie subordonată scopului lecției.

Luând cuvântul în secția de limbă străine, conf. univ. Clara Chiosa a insistat asupra relațiilor dintre teoria și practica predării, arătând necesitatea ca profesorii să-și însușească un solid bagaj de cunoștințe în această direcție. Prof. Marcel Sarag a relevat experiența dobândită în urma utilizării laboratorului de fonetică de la Liceul „Ion Neculce” din București, relevând faptul că cele mai moderne mijloace pot rămâne neeficiente dacă nu sînt utilizate în mod științific. Ducind mai departe această idee, prof. Ion Bizu din Ploiești a susținut necesitatea

ca profesorii de limbă străină să-și însușească o largă cultură lingvistică și psihologică pentru a putea soluționa cu succes problemele practice ale pedagogiei moderne.

Forța creatoare a profesorilor

La sfârșitul lucrărilor sesiunii participanții au putut face bilanțul unei bogate și rodnice activități. Actualitatea tematicii sesiunii, numeroasele probleme care s-au ridicat în cadrul discuțiilor, opiniile formulate, au furnizat un amplu material de natură să slujească la ridicarea nivelului predării limbii și literaturii române, istoriei, limbilor străine. Luând cuvântul în plenara sesiunii, acad. prof. Constantin Daicoviciu, rectorul Universității Clujene, a arătat că dezbaterile vor contribui și la ridicarea nivelului activității în facultățile care pregătesc viitorii profesori. Insistând asupra problemelor legate de formarea profesorilor, vorbitorul a subliniat că eficiența mijloacelor moderne de predare depinde în mod hotărâtor de modul cum sînt utilizate. Valoarea cea mai de seamă, valoarea fundamentală, cheia cheilor învățămîntului — a spus acad. prof. C. Daicoviciu — rămîne omul, profesorul. Numai cu oameni bine instruiți, cu oameni de înaltă ținută morală vom putea ridica învățămîntul la înălțimea marilor cerințe ale epocii și ale patriei noastre.

Ideile, părțile formulate în comunicări și în cadrul discuțiilor nu s-au rezumat la simple teoretizări, ci au avut în vedere practica imediată de la Universitatea din Cluj, i-a solicitat pe profesori să țină legătura cu colectivul acestei catedre pentru a găsi, prin eforturile comune, cele mai indicate soluții la problemele privind modernizarea.

În discuțiile purtate în secția de istorie un loc important l-a ocupat problema dozării materialelor audio-vizuale. Prof. Nora Costescu din Ploiești a relevat necesitatea de a selecta cu grijă aceste materiale, alegând numai ceea ce respectă adevărul istoric. Prof. Vasile Poenășă s-a referit la ponderea pe care trebuie s-o aibă în lecție materialele audio-vizuale în raport cu explicațiile profesorului, așa fel încât acestea să se completeze reciproc, să nu fie folosite unele în dauna celorlalte. Prof. Grigore Ștefan din Arad a stăruit asupra faptului că utilizarea materialelor audio-vizuale trebuie să fie subordonată scopului lecției.

Luând cuvântul în secția de limbă străine, conf. univ. Clara Chiosa a insistat asupra relațiilor dintre teoria și practica predării, arătând necesitatea ca profesorii să-și însușească un solid bagaj de cunoștințe în această direcție. Prof. Marcel Sarag a relevat experiența dobândită în urma utilizării laboratorului de fonetică de la Liceul „Ion Neculce” din București, relevând faptul că cele mai moderne mijloace pot rămâne neeficiente dacă nu sînt utilizate în mod științific. Ducind mai departe această idee, prof. Ion Bizu din Ploiești a susținut necesitatea

lui învățămîntului și Societății de științe istorice și filologice pentru organizarea acestei importante sesiuni în orașul Cluj, tov. Sabina Constantin, vicepreședintă a Comitetului executiv al Sfaturii populare la regiuni Cluj, a arătat că schimbarea de experiență prilejuit de această a furnizat valoroase învățăminte pentru munca pedagogică a profesorilor din regiune.

Utilitatea confruntărilor de opinii

În cuvîntul de încheiere a lucrărilor sesiunii, prof. univ. Miron Constantin, adjunct al ministrului învățămîntului, a făcut unele considerații privind stadiul dezvoltării învățămîntului și al cercetărilor în domeniul științelor pedagogice din țara noastră în raport cu cercetarea pedagogică și învățămîntul mondial, subliniind faptul că școala românească se prezintă, pe plan mondial, la un nivel foarte ridicat atât din punct de vedere al conținutului cât și al mijloacelor materiale. Pentru ridicarea în continuare a calității învățămîntului, pentru modernizarea lui — a spus vorbitorul — sînt de o incontestabilă utilitate constituirea, confruntările de opinii, schimbul de idei între pedagogi, dezbaterile purtate în presa centrală și în presa pedagogică. Punind în lumină probleme diferite, ele stimulează gândirea și creează posibilitatea alegerii celor mai bune soluții. Precizînd că modernizarea învățămîntului cuprinde aspecte multiple, între care se numără și perfecționarea organizării muncii școlare, a dotării școlilor etc., vorbitorul a subliniat că aspectul cel mai important îl constituie modernizarea predării, a conținutului muncii instructiv-educative. Lucrările sesiunii de la Cluj s-au dovedit utile tocmai pentru că ele și-au propus să ajute cadrele didactice în această direcție, prezentînd informații și propuneri în legătură cu folosirea unor mijloace înaintate în procesul predării. Referindu-se la aceste propuneri, adjunctul ministrului învățămîntului a arătat că trebuie avute în vedere întotdeauna două puncte de sprijin: pe de o parte acela că introducerea mijloacelor noi nu înăbușă tradițiile tradițiilor pedagogice înaintate, iar pe de altă parte acela că străduindu-se să fie inovatori, moderni, profesorii trebuie să rămînă chibzuiți, să nu se prezinte în fața elevilor cu lecții insuficient pregătite, ci să gîndească minuțios la introducerea metodelor noi și să apeleze la ele cînd au certitudinea bunelor rezultate. În mod deosebit vorbitorul a stăruit asupra locului profesorului în procesul de învățămînt, arătînd că acesta rămîne stăpînul tuturor mijloacelor perfecționate, că oricînd de modern ar fi tehnica folosită în predare, profesorul nu va putea fi niciodată înlocuit.

Inscriindu-se pe linia eforturilor generale pentru ridicarea calității învățămîntului, lucrările sesiunii Societății de științe istorice și filologice au reprezentat o manifestare utilă și valoroasă.

Mulțumind conducerii Ministeru-

Artiștii de mîine

Există un univers specific al copilăriei, un univers în care realul se întrepîndește firesc cu fantasticul și în care eroii de basm pot fi înfrinși aveau pe orice stradă, în orice casă. O imagine plastică deosebit de cuprinzătoare a acestui univers o oferă Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar, deschisă recent în Pavilionul C din Parcul de cultură și odihnă Herăstrău, expoziție ce continuă o valoroasă tradiție pe care învățămîntul nostru a promovat-o în ultimii ani. Sînt adunate aici, ca pe fețele unui diamant urias, imagini esențiale ale universului copilăriei, în viziuni artistice pline de talent și originalitate. Lucrările copiilor înregistrează totodată aspecte proprii lumii celor maturați, în care pătrund cu dragoste și admirație: fabrica în care lucrează unul dintre părinți, munca în cooperativa agricolă de producție sau pe șantierul din apropierea casei. Apoi, la elevii mai mari, înfrînți notații plastice tot mai ample din viața în care se pregătesc să păsească. Lucrările tinerilor sînt năruite de dragostea profundă față de patrie și de fardul comunismului care le-a furat copilăria fericită pe care o trăiesc.

Am cîntat să ne verificăm impresiile de vizitatori sînd de vorbă cu artistul emerit M. H. Mazy, președintele juriului de selecție și premiere a lucrărilor expuse.

„Ceea ce constituie nota distinctivă și calitatea esențială a actualei expoziții — ne-a spus pictorul Mazy — este faptul că ea lasă să se străvădă nealterată întreaga sensibilitate artistică a micilor creatori, dezvăluind remarcabilă lor intuiție estetică, capacitatea lor de a se orienta instinctiv către aria a-cestui academism lipsit de adăruț fier artistic, nu pot decât să-mi exprim deosebita bucurie pentru spontaneitatea și prospețimea pe care le văd în acest un lucrările copiilor”.

Urmărind, în evoluția lor din treaptă în treaptă pe scara virtușilor, dezvoltarea unor remarcabile talente, deși, așa cum este firesc, deseori copiii de 6, 9 sau 12 ani izbucnesc victorios dincolo de pragul vârstei respective, uimind prin forța și originalitatea lor pe artiștii consacrați și cu experiență. Ritmica și coloritul lucrării „Bale” realizată de

micuța Nora Rotner, de exemplu, capacitatea artistei de 6 ani de a esențializa mișcarea, deșăgăsc cu mult ceea ce sîntem obișnuiți să vedem la vârsta respectivă, încadrîndu-se în sfera artei adevărate, în plin proces de desăvîrșire. Personalități distincte concură încă de pe acum, pe deodată și lucrările altor copii prezenți în expoziție. Elevul de 8 ani Vasile Pesci, din Cluj, vădește în lucrarea „Tractorul” înclinația către un desen foarte marcat, plin de umor, aplicat peste câteva pete transparente de culoare, în timp ce Radu Mihai Răduceanu, de 9 ani, se dovedește plin de siguranță în geometrizarea spațiului prin alternarea unor culori contrastante ce creează o puternică senzație de relief. Răzvan Grigore și-a înșușit de pe acum, cu deosebită siguranță, tehnica picturii pe sticlă, realizînd o compoziție pastorală cu aspect de vitraliu modern, în timp ce colegul ci Sergiu Grigore apare ca un acuarelist de rară sensibilitate, dominat de un puternic simț romantic.

Multe, foarte multe lucrări prezentate la Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar solicită viu interesul vizitatorilor și sînt pentru specialiștii învățămîntului deosebite. Relevedăm de asemenea că un număr de lucrări, inclusiv trei lucrări care au primit premiul I nu sînt prezente în expoziție, fiind reținute pentru participarea țării noastre la două mari expoziții internaționale de lucrări plastice ale copiilor, care vor avea loc curînd la Budapesta și la Praga.

Am reținut după vizitarea expoziției, discuția cu artistul emerit M. H. Mazy, solicitîndu-l o concluzie artistică asupra lucrărilor expuse. Iată-o expusă foarte succint: „Copiii acestia s-au avîntat pe călea unei creații artistice pline de originalitate dar relevedîndu-se ca mîlădite tinere din trunchiul vișului al străvechii arte românești. Drumul lor începe mult mai de timpuriu decît al artiștilor generației de mijloc și în condiții incomparabil mai favorabile decît noi, cei din generația mai vîrstnică. Sîntem deci îndreptățiți să credem că talentul lor, dezvoltîndu-se ascensiv, va duce mai departe tradițiile cele mai valoroase ale artei noastre”.

— Ce concluzii scoateți util să desprîndă cei care predau desenul în școli pe marginea actualei expoziții?

— În primul rînd, este important să nu uite că ei nu sînt niște simpli profesori care sînt mează deprinderea de desen, ci aceea care fundamentează educația artistică a copiilor, care au menirea să descopere și să îndrumă tinerele talente pe călea formării și dezvoltării propriilor lor personalități.

AL. C.

ANCA VASILESCU (15 ani)

Bihoareanca (lucrare distinsă cu premiul II)

Roadele muncii pionierilor

Recent s-a deschis, la Palatul pionierilor din Capitală, Expoziția pe țară cu lucrări ale pionierilor care activează în cercurile de la Palatul și casele pionierilor. Organizată de Ministerul Învățămîntului și C.C. al U.T.C., expoziția cuprinde, grupate pe teme, lucrări în domeniul artei și tehnicii ce oglindesc activitatea creatoare desfășurată de pio-

nieri sub îndrumarea cadrelor didactice. Pot fi văzute aici albume cu fotografii, obiecte de artizanat, aparate tehnice, cusături lucrate cu deosebită măiestrie. Se remarcă îndeosebi lucrările efectuate la cercurile pionierilor din București, Iași, Brașov, Suceava, Craiova, Satu-Mare, Timișoara.

În întregime expoziția vădește tragera de inimă cu care lucrează copiii în cercuri, talentul și spiritul lor creator, hărnicia care îi caracterizează, ca și buna

Încheierea concursului de fizică și chimie

Zilele trecute, la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Capitală a avut loc festivita-

tea de închidere a Concursului de fizică și chimie — ediția 1966.

Au luat cuvîntul, din partea Ministerului Învățămîntului, tov. Eugen Bliedeanu, director general, din partea C.C. al U.T.C. tov. Cornel Voicu, adjunct al secției școli, și din partea Societății de științe fizice și chimice acad. Theodor V. Ionescu, președintele societății.

La toate fazele acestui concurs au participat peste 20.000 de elevi. La faza pe

țară, care s-a desfășurat la București între 29 și 31 mai a.c., au fost prezentați 366 de elevi, selecționați din rândurile celor 4.000 de participanți la faza regională. 92 dintre elevii participanți la ultima fază au primit premii și mențiuni. Câștigătorii premiului I sînt, la fizică, Dan Bulic (clasa a IX-a), Tudor Buican (clasa a X-a) și Andrei Iacob (clasa a XI-a), iar la chimie Rodica Vaculov (clasa a IX-a), Florin Vitan (clasa a X-a) și Sandu Samson (clasa a XI-a).

Simpozion literar

La Școala generală nr. 75 din cartierul Balta Albă a avut loc de curînd un interesant simpozion literar, la care au participat elevii claselor mari. Cu acest prilej profesorii de limbă română au prezentat noul roman al scriitorului Alexandru Sever „Uciderea prunilor”, care evocă lupta

dirză a comunistilor în anii trei ai ilegalității.

În încheiere a luat cuvîntul autorul romanului, care a răspuns la întrebările puse de către cei prezenți cu privire la conținutul de idei ale cărții și la destinul unor personaje.

Simpozionul s-a desfășurat într-o atmosferă însuflețită, cu puternice rezonanțe educative.

Recital coregrafic

Promoția din acest an a Școlii de coregrafie din București a susținut, cu prilejul încheierii cursurilor, un reușit recital în sala de festivități a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Recitalul a cuprins piese din operele clasice și din repertoriul dansului popular românesc. Proaspeții absolvenți au dovedit deosebită măiestrie și virtuozitate.

CAPACITĂȚILE ELEVULUI CONTEMPORAN

(Urmare din pag. 1)

Prof. STANCIU STOIAN

Se poate afirma în general, cu certitudine că în epoca noastră, în țările cu un nivel dezvoltat de civilizație materială și culturală, datorită influenței factorilor bio-psihici și a mediului cultural, copilul este apt mai de timpuriu, din punct de vedere biopsic, pentru însușirea cunoștințelor organizate într-un sistem. Apare deci posibilitatea certă de a cobori vîrsta limită de începere a activității școlare. De la Aristot — primul care la în considerare vîrsta de 7 ani ca vîrstă pentru începerea studiilor — și pînă în zilele noastre s-au schimbat prea multe lucruri pentru a nu pune în discuție și necesitatea modificării acestei vîrste. Comenius însuși a reflectat la vremea sa asupra acestui lucru, propunînd pentru începerea studiilor vîrsta de 6 ani.

Majoritatea pedagogilor, psihologilor și sociologilor contemporani pornesc, în considerațiile lor cu privire la vîrsta de începere a studiilor, de la analiza unor fapte și cerințe obiective. La colocolul desfășurat recent la Torino pe tema „Prelungirea școlărității obligatorii și orientarea profesională” a fost susținut în mod deosebit punctul de vedere potrivit căruia prelungirea duratei de școlarizare trebuie să-i corespundă o coborîre a nivelului de vîrstă corespunzător momentului intrării copilului în școală. Acest punct de vedere dobîndește cîștig de cauză într-un număr din ce în ce mai mare de țări cu un învățămînt dezvoltat.

Privită sub aspectul ei pedagogic sau, mai cuprinzător, prin prismă socio-pedagogică, problema capacităților elevului contemporan se relevă prin trăsătură aparent contradictorii. Pe de o parte, progresele științei și tehnicii lărgesc mult orizontul cultural al celor aflați pe băncile școlilor. Pe de altă parte, se afirmă că acestea le supraîncălzește capacitatea de studiu. Fiecare nouă cunoștință mai complexă, mai abstractă introdusă în programele școlare naște imediat întrebare: în ce măsură puterea de înțelegere a elevului îi va putea face față? Întrebarea aceasta este însă, în mare parte, reflexul unei mentalități pînă de curînd foarte puternice, potrivit căreia în evoluția pregătirii școlare ar exista praguri imuabile datorită cărora unele cunoștințe — cum ar fi, de pildă, algebra — sînt, înainte de a-umula vîrsta, inaccesibile. Din această pricină volumul cunoștințelor, în loc să fie exaltonat judicios pe întreg parcursul școlărității, se îngramădește cu pondere maximă sus, în ultimele clase ale școlii generale.

A contrapondere noile cercetări științifico-tehnice introduc în programele accesibilității, posibilităților pe care le au elevii de a le înșiși înseamnă însă a crea o falsă antinomie. În fapt, știința și tehnica modernă nu îmbogățesc numai conținutul pregătirii elevului, ci vin direct în ajutorul școlii, furnizîndu-i mijloace noi și permițîndu-i să adopte metode noi de predare, de înalt randament.

Cred că problema suprîncălcării elevilor a fost ridicată la un moment dat în forme exagerate, unii interpretînd-o astfel încît părea că sarcina esențială a școlii ar fi constitat în eliminarea cunoștințelor de prisos. Fără îndoială, există un număr de cunoștințe depășite, care trebuie înlăturată din programe. Dar noile cunoștințe care și-au dobîndit din plin dreptul de a fi predate în școală de cultură generală sînt cu mult mai numeroase. Deci soluția nu găsește și nici nu se poate găsi în primul rînd în descărcarea programelor, ci în folosirea noilor metode de predare și a mijloacelor tehnice.

Concluziile preliminare ale unor experiențe aflate în curs de desfășurare la noi coroborate cu cercetările publicate de specialiști de peste hotare atestă că, ajutorat de mijloace tehnice perfecționate, copilul este apt să înșișeze acest citit-scrisul începînd de la vîrsta mică și într-un termen mult mai scurt decît cel afectat astăzi în școli, că de la 7-8 ani el poate înțelege noțiuni complexe, că randamentul studiului pe parcursul anilor de școlarizare poate fi ridicat substanțial printr-o metodică dinamică, prin utilizarea noilor mijloace audio-vizuale ș.a.m.d.

Un alt factor important de influențare a capacităților elevului contemporan îl constituie mediul extrașcolar, care reprezintă alt un factor educativ și de difuzare a cunoștințelor științifice și tehnice. Evident, din acest punct de vedere, el are interferențe sau chiar elemente de suprapunere cu mediul general de cultură.

Școala noastră are ca aliați o serie întreagă de instituții organizate — U.T.C., organizațiile de pionieri, casele de cultură, cluburile, bibliotecile de cartier etc. — care formează un larg cîmp extrașcolar, exercitînd asupra tineretului o influență multilaterală cu un puternic caracter pozitiv. Există însă, în acest domeniu, posibilități cu mult mai mari. Aici condițiile depășesc cu mult inițiativele eficiente de utilizare ale acestora. Fiind vorba de un cadru instituționalizat, nu există nici un element care să ne împiedice în determinarea și utilizarea unor forme de activitate cu randament mult sporit. Punctul de pornire este de a interconecta strîns toate factorii și toate posibilitățile obiective care contribuie la educație și de a-și orienta intens în direcția formării spirituale și morale a tineretului.

Ne-am referit aici mai puțin la aspectul strict pedagogic și didactic al problemei capacităților elevului. Clarificarea, printr-un studiu adecvat, a rolului factorilor bio-psihici, culturali și sociali va furniza parametrii activității pedagogice, noile coordonate didactice. Desprijinînd concluziile obiective ale cercetărilor întreprinse de biologi, ciberneticieni, psihologi și sociologi — deci cunoscînd datele unei evaluări științifice a capacităților elevului contem-

poran, domeniile în care aceste capacități au înregistrat creșteri față de trecut și elementele care favorizează aceste creșteri — specialiștii în predarea diferitelor discipline vor dispune de o bază solidă în acțiunea pe care o întreprind. Le revine, lor, sarcina de a stabili în ce măsură disciplina de care se ocupă este beneficiara unui substrat intelectual dinamic și a factorilor care influențează pozitiv capacitățile elevului contemporan, precizînd nivelul inițial și treptele specifice în predarea diferitelor cunoștințe de specialitate, raportate strîns, bineînțeles, la cerințele evoluției sociale. Este aceasta o cerință de mare actualitate și importanță. Rezolvarea ei, la care pornim cu toată convingerea, va influența determinat realizarea unei din sarcinile de bază puse de partid în fața școlii — stabilirea conținutului, a așezării învățămîntului românesc în perspectiva viitorului.

Conf. URSULA ȘCHIOPU

Urmasa vitezei de circulație a informațiilor și ideilor are și ea un efect semnificativ, ce se poate surprinde în atitudinile elevului contemporan. În anii adolescenței, de pildă, orice informație tehnico-științifică se primește sub semnul așteptării atente a faptelor și descoperirilor de completare. Ceea ce atestă prezența unui unghi larg, realist, de expectativă.

Există și alți factori sociali importanți care acționează asupra mentalității și atitudinilor elevului contemporan. În primul rînd, școala. Școala din zilele noastre s-a schimbat mult. Aerul, modernă, cu laboratoare și muzee, cu un corp profesoral foarte divers și cu aglomerări mari de elevi, ea cunoaște o intensă și frumoasă viață culturală. Școala modernă a devenit un post important de educare a unei mentalități moderne, cultivate multilateral.

Să nu uităm apoi faptul că parcurgerea unui salt în nivelul de trai, că în dezvoltarea gustului, a cerințelor estetice a făcut ca frumosul, modernul să devină motive curente ale vieții de fiecare zi și, ca atare, ale mentalității, atitudinilor și aspirațiilor elevului contemporan. Distracțiile au devenit mult mai variate și mai accesibile, concomitent cu creșterea capacității lor de culturalizare. Accesul la biblioteci, la filme, la spectacole de teatru etc. nu mai este în zilele noastre un fapt de delict școlar, cum era pentru părinții elevului contemporan.

În ansamblul acestor condiții, elevul contemporan este supus unei puternice și ample influențe culturale. Procesul adaptării de timpuriu la multitudinea de sollicitări de tot felul face ca dezvoltarea personalității sale să se efectueze sub semnul unei foarte mari antrenări a cerințelor de a alege, a decide în mod independent. Această solitare permanentă contribuie la organizarea latentă a unui anumit cerc de interese și de mijloace de satisfacere a trebuințelor și intereselor, alături de obligația de a parcurge în mod optim saracina școlară.

Există în cadrul vieții sociale fapte de o mai mare semnificație, de care se leagă conduita generală moral-socială a elevului contemporan. Toate lipurile de societate din zilele noastre au cunoscut clase sociale privilegiate și oprimate. În contemporaneitatea noastră anularea exploatarei, emanciparea culturală și profesională sînt trăite de fiecare adolescent prin transformările din viața familiei sale, prin marea mobilitate socială și culturală a acestui mic grup social din care face parte. Trînd într-un climat de idei și fapte foarte diverse în care implicația acestor schimbări fundamentale a vieții sociale este evidentă, elevul contemporan are o reprezentare profund socializată asupra lumii și vieții. Tracerea de la atitudinea naivă a copilăriei la atitudinea conștientă are loc foarte devreme. Lumea posibilități, populată la elevii mici din secolul trecut cu tot felul de personaje de basm, este de timpuriu luminată de imagini și de fapte care antrenează fantezia pe alte linii. Lumea posibilității este populată la adolescenții școlari cu ideea forței uriașe a gîndirii umane și cu ideea necesității istorice de transformare socială a lumii.

Școlarul contemporan trăiește din plin și sentimentul de imobilitate prin înțelegerea unor categorii filozofice. În revistele noastre de specialitate s-au publicat rezultatele unor studii efectuate în această privință care au arătat că deja la nivelul clasei a IV-a noțiunea de clasă socială este relativ activă, că noțiunile de materie, mișcare determinism social etc. capătă valoare de circulație mare, în sens filozofic la nivelul claselor a X-a și a XI-a, unde de asemenea o serie de întrebări ca: „ce este mai important în viața?” sau „în ce constă ferecirea?” dobîndesc un sens social. Spre sfîrșitul anilor de școală devine evidentă și prezența sentimentelor de responsabilitate socială, ca urmare a faptului că relațiile școlare ca și relațiile din cadrul organizațiilor de tineret contribuie foarte mult la integrarea sensului social al conduitei în ideea de responsabilitate socială. Aș reamăra faptul că tineretului este deosebit de sensibil și bine informat asupra faptelor sociale importante consumate în diferite părți ale lumii. Ideea de solidaritate prin ideologie și de intervenție în sforturile și tradițiile de progres din țara noastră constituie o condiție de bază a sensului implicat al vieții la adolescentul școlar.

Totuși, acest elev nou, care așteaptă să devină o persoană deplin responsabilă, are multe teritorii spirituale prea puțin cunoscute. Vizorul cercetării științifice, psihologice, sociologice și pedagogice este încă nesatisfăcător și simplist îndreptat spre ceea ce îl caracterizează. Se simte tot mai acut necesitatea de a privi elevul ca un subiect nu numai al educației școlare, ci și al unei pedagogii a vieții de fiecare zi, deoarece ecranul vieții de fiecare zi are în

timpul nostru o semnificație deosebită. S-a semnalat adesea în publicitatea de specialitate faptul că trebuie să se renunțe la înțelegerea simplistă, linară a actului educativ și la ideea că numai momentul pedagogic din școală este puternic imprimat de efecte formative. Faptele vieții concrete în care se desfașoară, împărțită și diversificată, viața fiecărui elev, au o deosebit de mare importanță psihologică și educativă. Se cere de aceea să fie dezvoltată investigația psiho-socială asupra intereselor și trebuințelor elevului contemporan. Este necesară o pedagogie a deciziei, a problemelor de autoeducație, a dinamicii atitudinilor, a sensului acțiunilor etc. Cerința aceasta decurge mai ales din obligația socială de a preveni efectele corosive ale acelor condiții particulare de mediu ce au rămas anacronice sau incompatibile cu ansamblul vieții sociale. Există obligația nemulțumită de a crea condiții educative de dezvoltare a puternicei aspirații spre cultură, spre calitate, spre acțiune integrantă a fiecărui tînar ce are drept carte de vizită titlul de Elev.

Doctor MIRCEA STERIADE

rea lor în joc rezultă un echilibru care realizează senzația cea mai eficace pentru performanțele psihice. Fixarea de lungă durată a unor informații nu este, deci, urmarea simplă a unei bătătorii de lanțuri neuronale prin stimulii prelungite, ci depinde de întreținerea pe care o asigură unele sisteme cerebrale cu activitate tonică, care prețizează la actual de „fixare” și din activitatea cărora actual de memorie rezultă prin redestepări neașteptate. O emoție evocă evenimentele trecute, asociații bogate, lanțuri întregi de idei.

Am insistat asupra acestor procese care evidențiază importanța laturii afective în memorare și învățare în genere, pentru că ni se pare că în această privință, pe planul educației, există o răminere în urmă a învățămîntului tradițional, față de marile mijloace de informare extrașcolară (dintre care unele se prețizează pe deplin la întreaga etapă în procesul de învățămînt organizat). Mijloacele moderne audio-vizuale de informare sînt înzestrate cu posibilități pe care școala tradițională nu le are. Aparatul de luat vederi poate descompune fenomenul într-o secție minuoasă, prezintă un aspect biologic într-o succesiune care suprimă categoria timpului real, redă aspecte ale naturii pe care simpla imaginație nu le poate reconstitui.

De altfel, chiar în cadrul diverselor categorii de filme educative (didactice, de știință popularizată și de cercetare științifică) elementele de ficțiune introduse sînt în măsură ca, prin gradul de afectivitate pe care îl generează, să constituie un fundal favorizant al receptivității cunoștințelor. Cercetările referitoare la psihologia însușirii cunoștințelor, efectuate cu cîteva grupe de elevi, de cercetători Ștefana Steriade și A. Tabachi (Institutul de igienă și Institutul de psihologie) au arătat că filmul educativ cu elemente de ficțiune este cel mai agreat, stîrnind discuții și preocupări care persistă mult după vizionare și constituind astfel un teren propice pentru păstrarea solidă a noțiunilor.

Se impune conștientă evidentă că toate aceste mijloace ale culturii și informației de masă (mass-media) contribuie larg la înarmarea elevilor cu cunoștințe pe care o simplă expunere în cadrul unei lecții obișnuite nu reușește să le fixeze. În același timp, însă, apare adesea evidentă pentru noi tot lipsa de rezonanță afectivă a unor fapte incluse în programele învățămîntului sau mai precis în expunerea seacă, greoaie, neinspirată, în substituirea dinamismului fenomenelor cu șiruri de cifre care formează stăvilii în înțelegerea esenței problemelor și tind să înlouăscă principiile largi care le-au generat. Cu toate acestea, unele lucrări didactice și unii educatori de la catedră stăruie în asemenea relații cu o perseverență demnă de o cauză mai bună. Dar lipsa de har a unor profesori și autori de manuale nu explică totul.

Punctul nereșolizat al problemei îl considerăm a fi faptul că cele două modalități de recepție a informațiilor — școala tradițională și „școala paralelă” a filmului și televiziunii rîmîn încă, din păcate, separate. O cunoaștere atentă de către profesorii a filmelor didactice și științifice programate de cinematografie și de televiziune, precum și a emisiunilor care tratează teme din domenii legate de cele ale instrucției școlare, recomandarea selectivă a acestora, pe lîngă ce ar duce la supraviețuirea mai atentă a timpului liber al elevilor, ar permite folosirea imaginii vizuale pentru îmbogățirea noțiunilor care trebuie reținute.

Capacitatea intelectuală a elevilor poate fi dinamizată, activizată, și prin crearea unui climat în care să apară elemente ale confruntării ideilor din diferite domenii ale științei. Pașiunea pentru cunoaștere nu se poate dezvolta pe un cîmp neted, în care profesorul vede toate florile otova, privindu-le cu egală indulgență. Cunoștințele trebuie expuse în dinamica cuceririi adevărului, nu ca date imuabile, ca dogme valabile o dată pentru totdeauna. Interesul pentru ceea ce a rămas necunoscut, pentru greutățile tehnice și metodologice dînr-un anumit cîmp al cercetării științifice poate stimula la elevii din clasele sau mai curînd pentru lectură, aplicarea de predilectie și cu fervoare asupra unui domeniu al culturii umane. Personal, unul elev „bun la toate” îi prefer un altul care încearcă să răzbată cît puțin într-un domeniu, cu lecturi suplimentare, dincolo de cunoștințele școlare obișnuite. În această muncă de educație afectivitatea joacă un rol primordial.

preocupare. Îi vezi jucîndu-se în scuarurile speciale amenajate pentru ei, în curți și chiar pe străzi. Foarte des se văd pe trotuare, desenate cu cretă dreptunghiuri suprapuse care închipuie un joc arhicunoscut în toată țara. Ceasuri în trei copii sar dînr-un dreptunghi în altul, împingînd în fața lor, cu piciorul, o bucăciță de țigla sau o pîrticică. De ce a ai de rîspîndit acest joc de-așuns de monotonic și lipsit de elemente educative? Am găsit explicația consultînd cîteva cărți care prezintă jocuri pentru pionieri și școlari. În general este vorba de jocuri interesante dar pretențioase din punct de vedere material. Potrivite pentru a fi jucate în tabere, ele sînt greu de organizat de către copii înșiși, așa că la ei. Nu oricînd dis-

Din scrisorile sosite la redacție

Constituitul unu dintre cele mai importante momente ale vieții școlare, încheierea activității din cursul unui an se bucură de o deosebită atenție din partea profesorilor. Preocupările legate de acest moment sînt cu deosebire formale de pregătire fiind în funcție de situația lor la învățătură. Criterii asemănătoare are în vedere și prof. Traian Enache de la Liceul din Măcin, care subliniază în același timp necesitatea unei legături strîns cu părinții elevilor.

Elena Rădan, de la Liceul nr. 30 din București un element cheie în organizarea studiului pentru examene. Ea consideră că acest studiu trebuie să fie diferențiat pentru fiecare elev în parte, solicitarea elevilor la diferitele forme de pregătire fiind în funcție de situația lor la învățătură. Criterii asemănătoare are în vedere și prof. Traian Enache de la Liceul din Măcin, care subliniază în același timp necesitatea unei legături strîns cu părinții elevilor.

Marea probă și condițiile ei

Tot atât de importante ca și pregătirea pentru examene sînt, din punct de vedere al profesorilor, și condițiile desfășurării lor. Una din aceste condiții este exigența examinaturii. Sînt examinatori care pun accentul în primul rînd pe volumul de cunoștințe al candidaților, pe bagajul de date acumulate în memoria acestora. Combătînd această poziție, majoritatea celor care dezbate în scrisorile lor probleme legate de examene pledează pentru o examinare care să facă apel la capacitățile elevilor de a raționa, de a stabili relații și generalizări.

La examene, arată tov. Valeriu Oros, nu trebuie să intereseze amănuntele, detaliile, cît tratarea faptelor din perspectivă istorică și socială. La românia, de exemplu, se cere o cunoaștere generalizată a dezvoltării istoriei literaturii, accentul cîzînd pe faptele de însemnătate reală în procesul acestei dezvoltări, după cum examinarea la matematică nu trebuie redusă la efectuarea exclusivă a unor calcule care apelează mai mult la aplicarea mecanică a unor formule și mai puțin la gîndire.

La fel, prof. Ștefan Nedă din com. Rădăușeni din Caracal, consideră că examenele sînt chemate să verifice în primul rînd măsura în care elevii știu să interpreteze fenomenele, să stabilească raporturile de interdependență și causalitate între ele.

Pornind de la același punct de vedere, prof. Iosif Alex. Mathe din Simleu Silvaniei se întreabă: De ce la examenul de maturitate nu se permite folosirea tabelelor de logaritmi? Ce anume examinăm noi? Memoria elevului, sau măsura în care a înțeles formatele învățate? Un inginer sau un profesor, atunci cînd se află în fața unei probleme, nu se documentează, folosind bibliografia necesară.

„De ce nu am admită atunci o asemenea documentare și la examenul de maturitate? Apelînd mai mult la judecătă decât la memorie, examenul de maturitate va avea un conținut mai bogat, va fi mai profund.” Profesorii știu că, în bună parte, cal-

itatea răspunsurilor date de elevi la examene este determinată de calitatea înțelegerei, a subiectelor, a problemelor la care ei sînt solicitați să răspundă. Uneori — spune prof. Valeriu Sandovic, din comuna Dolhești Mari, raionul Fălciu — prin modul în care ne formulăm subiectele îl obligăm noi înșine pe elevi la expuneri sumare, limitate. Simpla analiză literară a unei poezii oarecare, de exemplu, oferă elevului mult mai puține posibilități de a-și expune cunoștințele decît tratarea unei teme pentru dezvoltarea căreia ar fi obligat să apeleze la mai multe poezii. Pentru o formulare precisă a subiectelor, care să excludă posibilitatea unor interpretări diferite, pledează și prof. M. Ghindaru din Pitești. Se întîmplă acest gen de exigență examinaturii. Sînt examinatori care pun accentul în primul rînd pe volumul de cunoștințe al candidaților, pe bagajul de date acumulate în memoria acestora. Combătînd această poziție, majoritatea celor care dezbate în scrisorile lor probleme legate de examene pledează pentru o examinare care să facă apel la capacitățile elevilor de a raționa, de a stabili relații și generalizări.

O condiție importantă a unei bune desfășurări a examenelor o constituie și atmosfera lor. Referindu-se la starea de tensiune, la emoția și la tracul elevilor în fața comisiilor de examinare, prof. Valeriu Oros scrie: „Rolul esențial în rezolvarea pozitivă a acestui aspect destul de complex pe care îl ridică examenele trebuie să-l aibă tactul pedagogic și măiestria de a examina a profesorului. În această privință, se cere o cunoaștere generalizată a dezvoltării istoriei literaturii, accentul cîzînd pe faptele de însemnătate reală în procesul acestei dezvoltări, după cum examinarea la matematică nu trebuie redusă la efectuarea exclusivă a unor calcule care apelează mai mult la aplicarea mecanică a unor formule și mai puțin la gîndire.

În sfîrșit, profesorii C. Săndulache de la Liceul din Podul Turcului, regiunea Bacău și Ilie Axente din comuna Axente Sever, raionul Mehediu, se ridică împotriva aceluși examen de maturitate care se verifică în primul rînd măsura în care elevii știu să interpreteze fenomenele, să stabilească raporturile de interdependență și causalitate între ele. Pornind de la același punct de vedere, prof. Iosif Alex. Mathe din Simleu Silvaniei se întreabă: De ce la examenul de maturitate nu se permite folosirea tabelelor de logaritmi? Ce anume examinăm noi? Memoria elevului, sau măsura în care a înțeles formatele învățate? Un inginer sau un profesor, atunci cînd se află în fața unei probleme, nu se documentează, folosind bibliografia necesară.

Variații pe aceeași temă

Apropiata bătaie a examenelor determină și unele propuneri privind organizarea și desfășurarea acestora. Tov. Valentina Filipescu, cercetător la Institutul de științe pedagogice, pornind de la datele unei cercetări statistice efectuate între anii 1960-1963 în rîndurile a 1600 de candidați la examenul de admitere în clasa a VIII-a, socotește că, întrucît media minimă de admitere în liceu este condiționată de numărul locurilor planificate și de numă-

rul candidaților, repartiția locurilor pe cele două sesiuni (din iunie și din august) poate avea implicații nedorite. Din analiza statistică amintită a reieșit că în sesiunea din iunie au fost respinși candidații cu medii de 7,25 și 7, în vreme ce în august au fost admisi unora toți cei prezenți, deși mulți au obținut note limitate. Dintre toate școlile cercetate numai la două media minimă de intrare în sesiunea august a fost mare de 5. Repartiția cu medii de 7,25 și 7, în vreme ce în august au fost admisi unora toți cei prezenți, deși mulți au obținut note limitate. Dintre toate școlile cercetate numai la două media minimă de intrare în sesiunea august a fost mare de 5. Repartiția cu medii de 7,25 și 7, în vreme ce în august au fost admisi unora toți cei prezenți, deși mulți au obținut note limitate. Dintre toate școlile cercetate numai la două media minimă de intrare în sesiunea august a fost mare de 5.

Prof. Romeo Popescu, șeful secției de învățămînt la orașului Craiova, care abordează problema componenței comisiilor de admitere în licee, consideră că este necesar ca în aceste comisii să fie numiți profesorii liceului respectiv. Întrucît aceștia au, alături de responsabilitatea examenatului, pe aceea a viitorului profesor al candidaților, exigența lor va fi dublată de interesul de a recruta elevi cît mai buni. Prof. Popescu arată de asemenea că, în urma unui studiu întreprins de secția de învățămînt a orașului Craiova, nu se vedește necesitatea de a admite la concurs, așa cum au propus unii profesori, numai pe acei candidați care în clasa a VIII-a au obținut la disciplinele la care nu se dau probe cît puțin media 6. Studiul a dovedit că majoritatea elevilor care au obținut rezultate bune la concursul de admitere au promovat clasa a IX-a cu note bune la toate disciplinele, indiferent de mediile obținute în clasa a VIII-a. Aceleași păreri îi asociază prof. N. Tălmăzeanu din Pitești.

Demne de luat în discuție, multiplele păreri formulate de către profesori în legătură cu problematica examenelor sînt toate generate de aceeași dorință comună — de a asigura succesul lor.

PROPUNERI PROPUNERI PROPUNERI

Examenul de maturitate la liceele de artă

În curînd se vor prezenta la examenul de maturitate și elevii liceelor de artă, care vor avea de susținut, pe lîngă probele de cultură generală, și probe de specialitate. Este vorba deci de un examen mai greu și consider că, de aceea, se impun pentru ei și condiții deosebite de desfășurare.

Prof. CRISTINA IONESCU

Coordonarea activității științifice

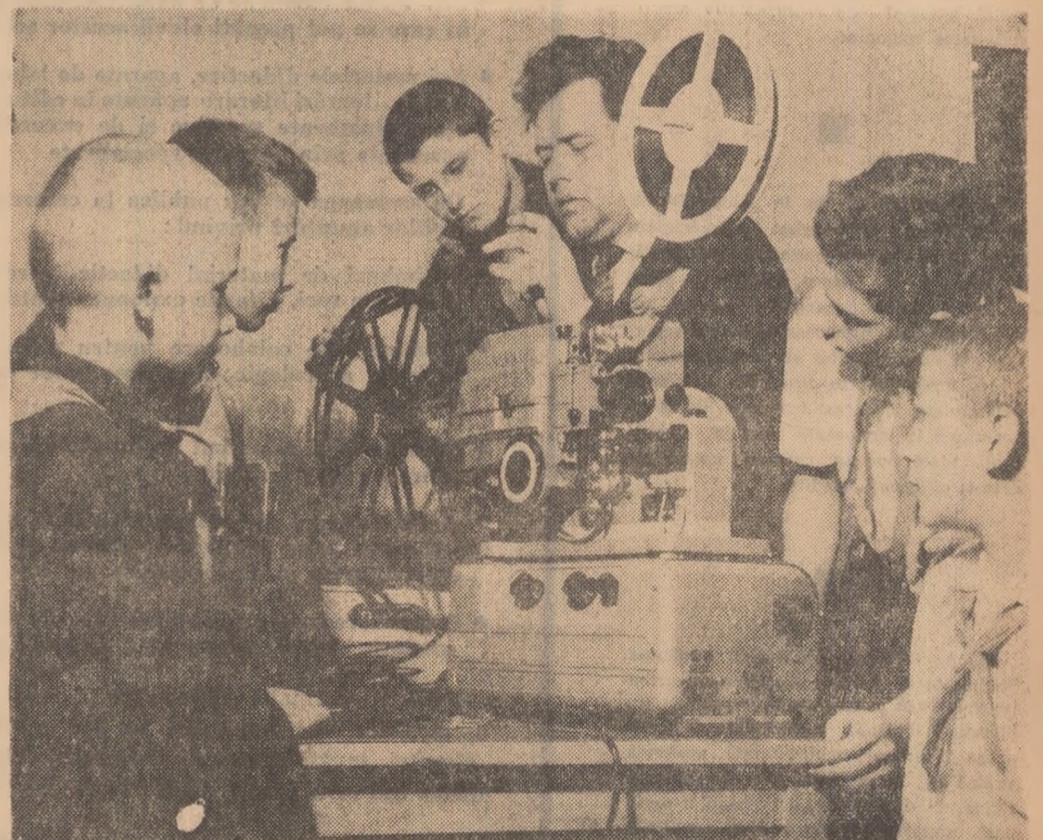
În anul școlar care a trecut, activitatea științifică a cadrelor didactice a cunoscut o reală învioreare. Crede că în viitor se poate realiza și mai mult în această direcție. În acest scop socotesc deosebit de util ca sec-

țiile de învățămînt regionale să facă studii legate de fauna și vegetația locală, de structura soareților etc. Un aport esențial pot și trebuie să dea cadrele didactice de toate specialitățile la cercetarea muncii instructiv-educative. Coordonată de către un organ regional, care să aibă posibilitatea de a sintetiza toate rezultatele obținute, această activitate poate contribui mult la ridicarea pe noi trepte a muncii din școală.

Prof. IOSIF ALEX. MATHE

Jocurile copiilor

Elevii claselor mici nu mai au cursuri. Joaca este acum principala lor

Moment din înfișarea desfășurată la cînecul Casei pionierilor din Iași

